

© EU-OSHA, Matej Kastelic

Agenții biologici și prevenirea bolilor profesionale: analiză

Contextul proiectului

- **Cadrul strategic al UE privind securitatea și sănătatea în muncă 2014-2020**
 - Una dintre cele 3 provocări majore: cum să progresăm pe linia prevenirii bolilor profesionale
- **Context**
 - 230 000 de lucrători din întreaga lume au murit în 2014 din cauza unor boli transmisibile cauzate de agenți biologici, circa 7 000 dintre aceștia în Europa ([RAPORT GLOBAL 2017](#))
 - Circa 15 % din numărul cazurilor de cancer sunt cauzate de infecții [Helicobacter pylori, papilomavirus uman (HPV), hepatita B și C, Epstein-Barr etc.] ([OMS](#))
 - FR (2010): 4,7 milioane de lucrători (22 %) expuși unor agenți biologici
 - asistență medicală/socială (74,9 %), agricultură (38,8 %), HoReCa (44,7 %), servicii personale (58,8 %), locuri de muncă verzi (46,4 %) ([SUMER 2010](#))
 - Gestionarea deșeurilor și îngrijirea sănătății sunt sectoare în creștere

Parte a analizei SSM privind bolile profesionale

■ 2015-2019

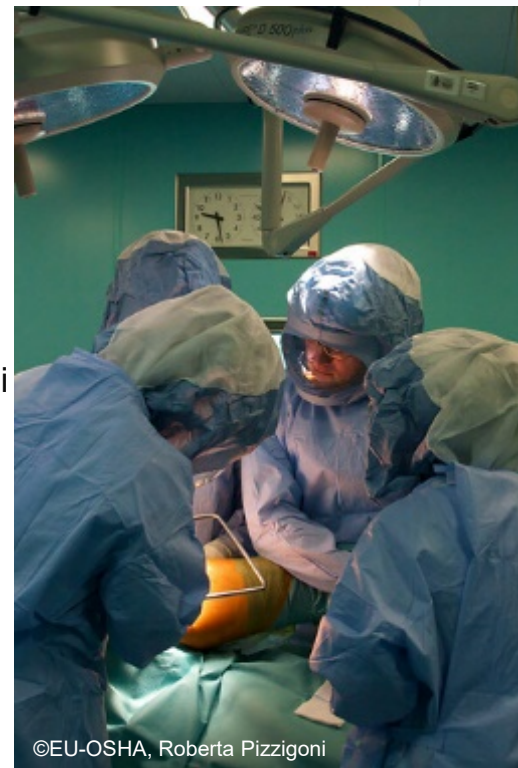
- Cercetare documentară, interviuri cu experți și grupuri tematice
- Descrierea politicilor sau a sistemelor de monitorizare și analiza datelor
- Ateliere cu experți și cu părțile interesate ale EU-OSHA

■ Rezultate:

- Rezumate online ale seminarelor, recenzii ale publicațiilor de specialitate, rapoarte, articole și recomandări, prezentări PowerPoint pentru decidenți și experți
- Traduceri – abordare pe portofolii: articole, sinteze ale rapoartelor
- Ateliere naționale

■ Continuarea activității anterioare a EU-OSHA

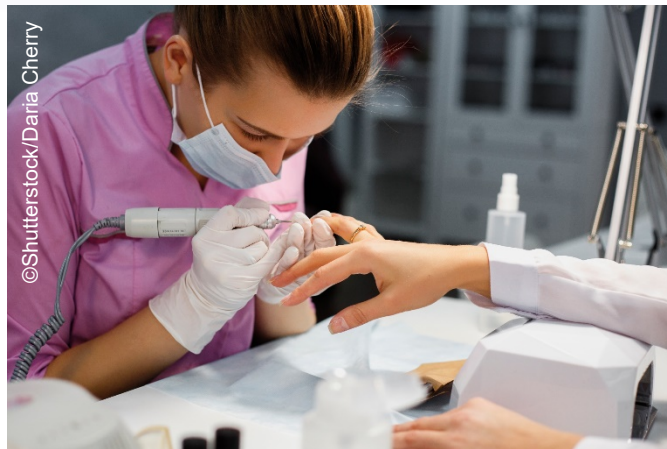
- Substanțe periculoase, inclusiv agenți biologici etc.

©EU-OSHA, Roberta Pizzigoni

Obiectivele analizei

- **Sensibilizare** privind expunerea la agenți biologici în profesiile cu risc, în special cele în care se lucrează neintenționat cu agenți biologici;
- Creșterea **volumului de informații cu privire la problemele de sănătate** asociate expunerii la agenți biologici;
- Sprijinirea eforturilor de **prioritizare și structurare a prevenirii** problemelor de sănătate asociate expunerii la agenți biologici la locul de muncă.

- Prezentare generală a **cunoștințelor actuale** cu privire la expunerile relevante și la bolile recunoscute;
- Punerea accentului pe **problemele emergente și pe profesiile noi**, de exemplu locurile de muncă verzi;
- Trimitere la Directiva privind agenții biologici – **expuneri neintenționate**;
- Culegerea de **informații din sistemele de înregistrare și de compensare**;
- Identificarea **lacunelor în materie de date/cunoștințe**.

Completarea activităților anterioare și curente

Campanii EU-OSHA

Săptămâna europeană 2003 și Locuri de muncă sigure și sănătoase 2018-2019

Previziuni ale experților: principalele riscuri biologice emergente

- Pandemii (gripă aviară, HIV etc.)
 - Lucrătorii cei mai expuși riscului de contaminare
- Microorganisme rezistente la medicamente (MRSA, tuberculoză etc.)
- Calitate scăzută a aerului din încăperi: mușgaiul de interior
 - Întreținere necorespunzătoare a sistemelor de aer condiționat, tehnici de construcție și izolare deficitare
- Tratarea deșeurilor: microorganisme, mușgai, endotoxine etc.
- Evaluare necorespunzătoare a riscurilor: informații puține cu privire la relația doză-efect; măsurare dificilă; nivel redus de conștientizare

Analize selectate:

- Legionella și boala legionarilor: privire de ansamblu asupra politicilor
- Agenții biologici și pandemiile: trecere în revistă a literaturii de specialitate și a politicilor naționale

Beneficiari și intermediari

▪ Beneficiari

- Factorii de decizie de la nivel național și european, inclusiv partenerii sociali;
- Legiuitorii;
- Cercetătorii;
- Actorii implicați în recunoașterea bolilor profesionale și în colectarea de date statistice (de exemplu, organizațiile naționale de asigurări sociale);
- Actorii de la nivelul întreprinderilor (de exemplu, managerul de securitate și sănătate, reprezentantul cu securitatea și sănătatea, reprezentantul sindical) și intermediarii implicați în elaborarea politicilor de întreprindere;
- Organizațiile sectoriale;
- Decidenții din alte domenii conexe, de exemplu la nivel sectorial, sau în materie de politici de ocupare a forței de muncă, de sănătate publică și de mediu.

▪ Intermediari

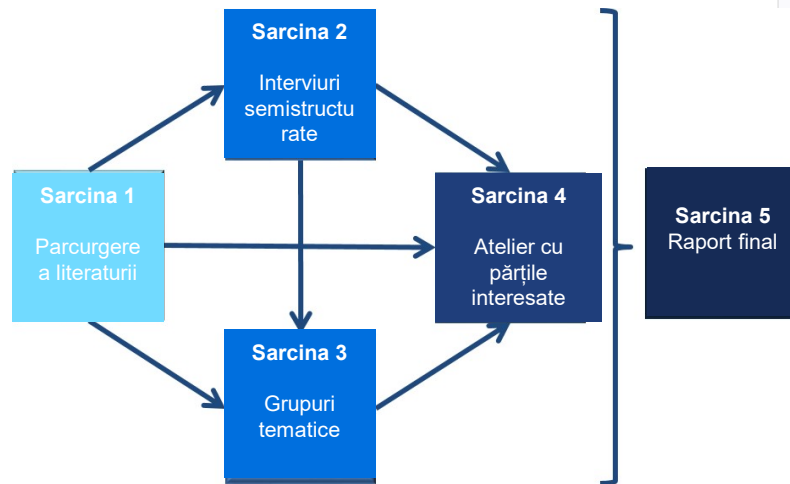
- Intermediarii implicați în elaborarea politicilor de întreprindere;
- Organizațiile sectoriale;
- Factorii de decizie de la nivel național și european, inclusiv partenerii sociali;
- Cercetătorii.

Prezentare generală a proiectului: structură

▪ Obiective specifice sarcinilor:

- **Sarcina 1:** prezentarea generală a tipurilor de factori biologici și a problemelor de sănătate relevante pentru locurile de muncă (cu accent pe expunerile neintenționate)
- **Sarcina 2:** furnizarea de informații prin exemple de politici referitoare la bolile profesionale cauzate de agenți biologici, la factorii de succes și obstacolele întâmpinate, precum și la transferabilitatea acestor politici
- **Sarcina 3:** utilizarea experienței intermediarilor pentru a identifica riscurile viitoare specifice și lipsa măsurilor legate de bolile profesionale cauzate de agenți biologici
- **Sarcina 4:** atelier cu părțile interesate, pentru prezentarea și discutarea constatărilor
- **Sarcina 5:** raport final cu prezentarea succintă a rezultatelor

Rezultate

- **Lucrători expuși în multe domenii de activitate:** asistență medicală, agricultură (culturi arabile și creșterea animalelor), tratarea deșeurilor și epurarea apelor uzate, ocupații care presupun călătorii și contact cu călători, prelucrarea lemnului, prelucrarea metalelor, restaurare (a operelor de artă), arhive etc.
- **Pot fi expuse unor agenți biologici persoanele care intră în contact la locul de muncă cu următoarele:**
 - materiale naturale sau organice cum ar fi solul, argila și materiile vegetale (fân, paie, bumbac etc.);
 - substanțe de origine animală (lână, păr etc.);
 - alimente;
 - pulberi organice (de exemplu, făină, praf de hârtie, mătreața animalelor);
 - deșeuri și ape uzate;
 - sânge și alte lichide corporale.
- **Expunere la amestecuri:**
 - pulberi organice în agricultură și în alte domenii de activitate, care provoacă infecții și alergii;
 - fum chirurgical.
- **Infecții și alergii**

Riscuri biologice emergente

- **Schimbările climatice** --> microorganisme noi care se răspândesc în alte regiuni (de exemplu, prin căpușe și țânțari)
- **Legislația de mediu care modifică procesele de gestionare a deșeurilor** (reciclare, compostare, colectare separată)
- **Tratarea deșeurilor și compostarea – alergeni specifici**
- **Schimbarea tiparelor de călătorie și programele de voluntariat** în țările din lumea a treia (febra chikungunya, febra Crimeea-Congo)
- **Fluxul de migrație către Europa** – transfer de agenți biologici din Orientul Mijlociu și din Africa
- **Bacteriile multirezistente și epidemiile** (de exemplu, zoonozele), risc pentru lucrătorii din domeniul sănătății și din agricultură
- Perspectiva creșterii numărului de locuri de muncă verzi – **sensibilizare crescută la alergenii asociați biomasei**
- Posibile **boli reemergente**, de exemplu febra Q, tuberculoza și gripa

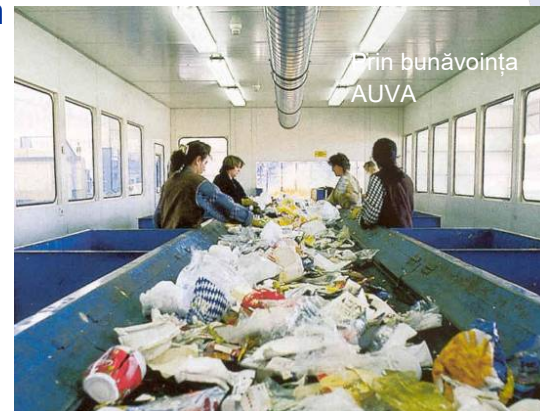

©EU-OSHA, Audrius Bagdonas

➤ **Nu există un sistem de combatere rapidă a riscurilor emergente**

Categorii vulnerabile

- **Stagiarii și profesioniștii fără experiență, lucrătorii tineri** → lipsă de experiență și de cunoștințe
- **Femeile însărcinate**
- **Persoanele cu boli preexistente**, cum ar fi boli pulmonare, alergii și astm, boli cronice
- **Persoanele care iau tratament cu imunosupresive** – în special boli fungice
- **Lucrătorii însărcinați cu curățenia și cu întreținerea** care lucrează în amplasamente diferite și pentru angajatori diferiți
- **Lucrătorii temporari și fără documente legale**
- **Lucrătorii străini**
- **Îngrijirea sănătății:**
 - Lucrătorii care asigură îngrijire la domiciliu (nu sunt întotdeauna bine informați)
 - Lucrătorii în domeniul sănătății care călătoresc în interes de serviciu

Monitorizarea bolilor (1)

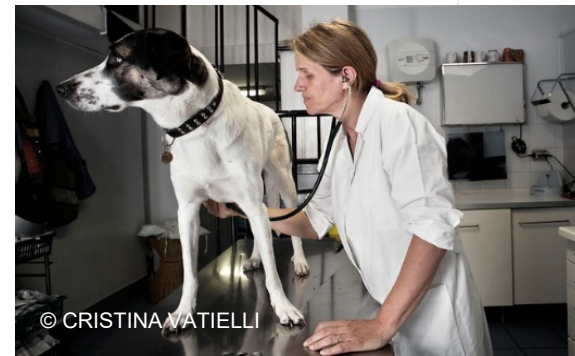
- Sunt analizate și descrise o selecție de sisteme de monitorizare (DE, DK, FI, FR, NL, UK)
- O gamă largă de tipuri de sisteme de monitorizare a bolilor
- Bolile cauzate de agenți biologici se raportează în cadrul unor sisteme de înregistrare generice → nu se pune un accent deosebit pe agenții biologici
 - Fac excepție domeniul asistenței medicale și sistemele de raportare obligatorie (de exemplu, pentru hepatită sau tuberculoză)
- Cu excepția bolilor alergice, proporția bolilor cauzate de agenți biologici este relativ scăzută
- Zoonozele înregistrează o acoperire inegală
- Unele sectoare și ocupații nu sunt luate în considerare
 - de exemplu agricultura, lucrătorii independenți
- !! Unele boli sunt subraportate (inclusiv cele asociate agenților biologici)

©EU-OSHA, Dominic Wigley

Monitorizarea bolilor (2)

- **Sistemele de monitorizare a bolilor/expunerilor variază mult:**
 - Diferă aspectele care se monitorizează, frecvența monitorizării și nivelul de detaliu
 - Subraportare
 - Puține informații privind expunerea la agenți biologici la locul de muncă
- **Nu este clară legătura dintre datele sistemelor de monitorizare și prevenirea bolilor la locul de muncă**
- **Datele din sistemele naționale de înregistrare a bolilor profesionale și a cauzelor lor pot fi o sursă valoroasă de informații**
 - De multe ori, datele nu sunt accesibile publicului
 - Întreprinderile sau organizațiile profesionale întâmpină dificultăți în a accesa informații relevante pentru sectorul lor
- **De multe ori, riscul asociat agenților biologici nu apare ca prioritate deosebită pe agenda politică națională**

Monitorizarea expunerilor la agenți biologici

- Informații limitate privind expunerea la agenți biologici
 - Expunerile nu sunt măsurate frecvent
 - Unele LEP sau valori orientative pentru agenții biologici au efecte toxice sau alergice, ca și în cazul substanțelor chimice (de exemplu, endotoxine)
 - Metode de măsurare inovatoare pentru identificarea și măsurarea expunerii
 - Expunerea depinde de condițiile de dezvoltare, precum și de disponibilitatea apei și a altor substraturi
 - Dependență de temperatură/anotimp
- ! O măsurare oferă doar o imagine de moment a concentrației din aer.**
- Prin metodele de măsurare se înregistrează valorile concentrației din aer, dar nu și cele de pe suprafețele sau instrumentele contaminate și nici valorile expunerilor prin contactul cu pielea
 - Este necesară elaborarea unor metode de măsurare standardizate

©Fotolyse - Fotolia

Monitorizarea bolilor – recomandări

- **Pentru asigurarea comparabilității datelor**
 - Asigurarea accesului la informații pentru toate părțile interesate
 - Utilizarea unui set standard de parametri cheie
 - Stabilirea de comun acord a nivelului de detaliu
 - Luarea în calcul a furnizării informațiilor în limba engleză
- **Datele din sistemele naționale ale fiecărei țări ar trebui publicate defalcate, în funcție de:**
 - Agenții cauzali (expuneri)
 - Domeniul/sectorul de activitate
 - Locul de muncă/ocupație
 - Vârstă
 - Sex
- **Monitorizarea, înregistrarea și recunoașterea bolilor în toate sectoarele și ocupațiile și pentru toate categoriile de lucrători**
- **Revizuirea și actualizarea periodică a listelor de boli profesionale**
- **Accent pe bolile respiratorii, pe bolile de piele și pe expunerea lucrătorilor din sectorul serviciilor**

©EU-OSHA, Sandra Milosevic

Este necesară îmbunătățirea activității de prevenire

- **Respectarea ierarhiei măsurilor de prevenire**
 - Majoritatea măsurilor identificate în analiză se referă la EIP și la alte măsuri individuale
 - Este necesară creșterea nivelului de conștientizare cu privire la cadrul legal existent
 - Adoptarea de măsuri colective preferențial față de cele individuale
- **Indisponibilitatea EIP corespunzător sau a unor zone corespunzătoare de depozitare a EIP**
- **Planuri de gestionare a expunerii accidentale**
- **Măsuri pentru colectarea și gestionarea deșeurilor și pentru transportul agenților biologici în condiții de siguranță**
- **Sunt necesare servicii de SSM pentru lucrătorii din sectoarele cu risc de expunere**
- **Dreptul la supravegherea corespunzătoare a stării de sănătate**
 - trebuie să conducă la măsuri de prevenire
 - dreptul celorlalți lucrători atunci când se constată o problemă de sănătate
 - screening prealabil pentru depistarea alergiilor vs. măsuri de prevenire

Îmbunătățirea activității de prevenire (2)

▪ Măsuri de igienă

- camere pentru recreere separate de cele folosite ca vestiare
- amenajări corespunzătoare pentru spălat și toalete
- separarea îmbrăcăminții de lucru de celelalte articole de îmbrăcăminte

▪ Diferențiere între zonele „curate” și cele „murdare” (zone albe-negre)

- în special în sectorul gestionării deșeurilor și în agricultură
- evitarea contaminării

▪ Vaccinare

- dreptul lucrătorilor de a fi informați cu privire la avantaje/dezavantaje
- informații în anexele la Directiva privind agenții biologici (etichetă)
- motive pentru ratele scăzute de vaccinare?

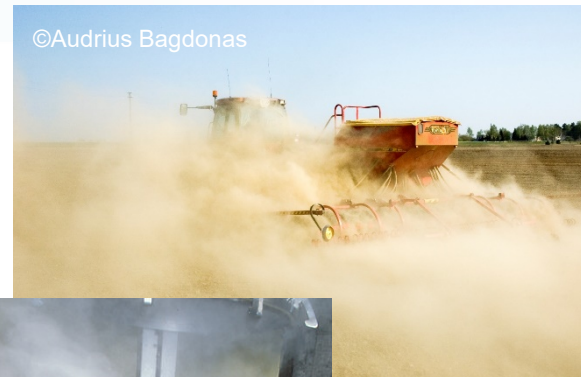
▪ Protecție împotriva expunerii accidentale

- răni provocate de ace, tăieturi, mușcături
- boli transmise prin vectori (de exemplu, căpușe)

Importanța alergenilor

- **Factori multipli** – cauza exactă a alergiei nu poate fi identificată cu ușurință
- **Cauze:** pulberile organice, mușcăturile din clădiri, praful de făină, enzimele industriale, bacteriile specifice care apar, de exemplu, la gestionarea deșeurilor, prelucrarea lemnului și prelucrarea metalelor
- **Sectoare cu risc:** tratarea deșeurilor și epurarea apelor uzate, construcțiile, pescuitul, industria alimentară, industria textilă, prelucrarea lemnului, industria metalurgică
- ! **Cele mai recunoscute boli alergice, de exemplu, plămânul fermierului**
- **Prevenire:**
 - Măsuri de evitare a contactului cu praful sau cu aerosolii
 - Ventilare
 - Sisteme închise
 - Măsuri de igienă
 - EIP
 - Zone albe-negre

Exemple de bune practici

- **Servicii de SSM pentru sectorul agricol – Finlanda**
 - Consulturi și controale medicale pentru fermieri
- **Norme tehnice privind agenții biologici, baza de date GESTIS – Germania**
 - Orientări pentru diferite sectoare și diferiți agenți biologici
- **Cooperarea comitetelor pentru substanțe periculoase și pentru agenți biologici – Germania**
 - Orientări pentru protejarea lucrătorilor împotriva substanțelor sensibilizante
- **Activități de prevenire în laboratoarele de animale – Țările de Jos**
 - Combinație de măsuri organizatorice, tehnice și de protecție individuală pentru protejarea lucrătorilor împotriva alergiilor
 - Se aplică lucrătorilor, clienților și furnizorilor

Evitarea apariției focarelor și a epidemiilor

- **Raportarea obligatorie în sectorul sănătății publice pentru unele boli și expuneri:**
 - Pandemii, precum gripa aviară
 - Tuberculoză
 - Bruceloză etc.
- **Este necesară monitorizarea focarelor și a răspândirii bolilor**
- **Rețele de experți în sănătate publică și igienă la locul de muncă, de exemplu privind rezistența la antibiotice și multirezistența**
- **Este necesară cooperarea între autoritățile din domeniul sănătății publice și cele din domeniul SSM**
- **Medicii generaliști pot contribui la transmiterea mesajelor de prevenire și la culegerea de informații**
- **Plan clar de intervenție atunci când se constată apariția unui risc nou – de la primele semne până la alertarea pentru prevenire**

Recomandări – creșterea nivelului de conștientizare și comunicare

- O cooperare mai bună între comunitatea din cercetare, autorități și experții în SSM de la locurile de muncă
- Este necesar schimbul de informații între țări
 - date, cunoștințe, experiențe și bune practici existente în diferite sectoare
- Creșterea nivelului de conștientizare:
 - în rândul medicilor de medicina muncii
 - în rândul medicilor generaliști – legătură posibilă între efectele observate asupra sănătății și activitatea desfășurată de un pacient
 - în rândul lucrătorilor fără experiență/tineri din sectoarele și cu ocupațiile relevante, de exemplu prin învățământul profesional
 - în rândul angajatorilor, cu privire la obligațiile legale care le revin

Recomandări la nivel european

- **De avut în vedere o definiție mai cuprinzătoare a agenților biologici:**
 - Includerea substanțelor sau a structurilor din organisme vii sau moarte (cum ar fi exotoxinele), a alergenilor și a amestecurilor de agenți biologici (bioaerosoli sau pulberi organice)
- **Directiva sau orientările ar trebui să cuprindă o gamă mai largă de ocupații considerate ca fiind „expuse riscului”**
 - Luarea în considerare a situațiilor de expunere neintenționată
 - Luarea în considerare a ocupațiilor „cu risc” (de exemplu, lucrători însărcinați cu întreținerea și curățenia)
- **Referirea la categoriile vulnerabile**
- **Riscuri emergente:**
 - Un sistem (de avertizare) european (sau chiar mondial) ar favoriza un răspuns mai rapid și mai structurat pentru combaterea riscurilor emergente
 - Funcție de alertare în cadrul sistemelor existente sau în cele noi

Accesați paginile noastre web

<https://osha.europa.eu/ro/themes/work-related-diseases/biological-agents>

[Home](#) | [Themes](#) | [Emerging risks](#) | [Surveys & Statistics](#) | [Legislation](#) | [Campaigns & Awards](#) | [Tools & Publications](#) | [About EU-OSHA](#)

Themes

- Ageing & OSH +
- Benefits of OSH
- Dangerous substances +
- Leadership & worker participation
- Mainstreaming OSH into education
- Micro and small enterprises & OSH
- Musculoskeletal disorders +
- Stress & psychosocial risks
- Women & OSH
- Work-related diseases →**
 - From biological agents
 - Work-related cancer
 - Alert and sentinel systems
 - Health surveillance
 - Rehabilitation and return to work
- Young people & OSH

Work-related diseases

In line with the [EU Strategic Framework on Safety and Health at Work 2014-2020](#)¹, one of EU-OSHA's priorities is to support the prevention of work-related diseases. The aim is not only to improve the lives of individual workers, but also to minimise the [costs of work-related illnesses and deaths](#).

The number of workplace accidents has decreased by 25% over the last 10 years. However, work-related diseases still account for an estimated [2.4 million deaths worldwide](#)² each year, 200,000 of which are in Europe.

EU-OSHA's work on work-related diseases aims to provide an evidence base for prevention, policy and practice. Another important objective is to provide a better overview of the extent of the occupational burden of disease.

OSHWiki

Find OSHwiki articles on this theme

[Go to OSHwiki →](#)

Related

Publications

- Alert and sentinel approaches for the identification of work-related diseases in the EU
- Summary - Alert and sentinel approaches for the identification of work-related diseases in the EU
- Handling fumigated containers in ports — health risks and prevention practices

[View all →](#)

News

©Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă, 2019

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Pentru reproducerea sau utilizarea oricăror fotografii pentru care EU-OSHA nu deține drepturile de autor, trebuie să se solicite acordul direct de la deținătorii drepturilor de autor.